

PRANÝŘ A CHVÁLÍŘ Jany Hrdé

System posuzování pro příspěvky a průkazy je nespravedlivý a asociální

Mám dceru s diagnózou atypický autismus a ADHD. V posudku stojí: „U posuzované bude nutná intenzivnější péče a učení sebeobslužných úkonů, a to zejména výchovným působením v rodině.“ Jako by lékaři a úředníci nevěděli, že dceřina porucha je naprosto neovlivnitelná výchovou a nelze ji léčit, jen zmírňovat symptomy (např. agresí). Že psychická porucha jednoznačně znamená, že problémy v sebeobslužnosti nejsou rázu výchovného, nýbrž zdravotního.

Před více než rokem vstoupil v účinnost zákon, jímž se změnil způsob posuzování pro příspěvek na péči, průkazy TP, ZTP, ZTP/P, způsob přispívání na pomůcky a na další podpory poskytované osobám se zdravotním postižením. NRZP proti chystanému zákonu důrazně protestovala a poukazovala na těžké životní situace, do nichž se osoby s postižením kvůli ztrátě podpor mohou dostat, tehdejší představitelé MPSV však neustoupili. **Po roce fungování tohoto systému lze říci, že se neblahé očekávání naplnilo.**

Samostatné pojednání by zasloužila velmi pochybná odborná zdatnost některých lékařů pracujících pro posudkovou službu a úředníků úřadů práce. Stejně překvapivé jako nehorázné je, že **proti lékařskému posudku se nelze odvolat!**

Je evidentní, že poznatky získané při posuzování potřebnosti příspěvku na péči se nehodí pro posouzení k dalším účelům. **Propojení vede jak ke křivdám, tak ke zbytečnému plýtvání.** Někdo například potřebuje jen zmíněný průkaz a nenárokuje příspěvky; z propojení průkazky s příspěvkem na mobilitu zase vyplývá proplácení příspěvku lidem s poruchami sluchu, kteří sami říkají, že jej nepotřebují.

Na základě medicínské dokumentace nelze posoudit sociální dopady zdravotního postižení. V systému posuzování, který má být sociální, je sociální práce potlačena, sociální posudek se namnoze bere pouze jako bezvýznamný papír, jež někteří lékaři posudkové služby ani nezohledňují a s nímž ani nepolemizují, přestože metodika ČSSZ to výslovně nařizuje. Přes veškerá doporučení v metodice jen málokterý posudkový lékař viděl pacienta osobně, natož aby ho posuzoval v jeho přirozeném prostředí.

Je třeba napravit křivdy, k nimž došlo, a to zatím podle účinného zákona. Zároveň je nutno alespoň **korigovat stávající legislativu** tak, aby nedocházelo k dalším pochybením. A konečně je nezbytné **přichystat** s odborníky i těmi, jichž se to týká, tedy uživateli a poskytovateli, **jiný systém posuzování,** který bude adresně, a tudíž hospodárně a účinně kompenzovat zdravotní postižení tak, aby se všichni občané tohoto státu mohli zařadit do společnosti.

Dáváme na pranýř samotný systém posuzování, kvůli němuž se mnoho lidí dostalo do potíží, jakož i všechny úředníky a lékaře, kteří své pravomoci využívají, aniž stačí odborně, nedodržují postupy a chovají se k žadatelům přezíravě. **Chválíme** lékaře pracující pro posudkovou službu, kteří i za současné situace hledají způsob, jak žadatelům přispět tak, aby mohli v naší zemi žít jako rovnocenní občané.

autorka je místopředsedkyní

Národní rady osob se zdravotním postižením ČR

Použité zkratky: ADHD – hyperkinetická porucha patřící mezi neurovývojové poruchy, která se projevuje od raného dětství (zkratka z anglických slov Attention Deficit Hyperactivity Disorder); MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí; NRZP – Národní rada osob se zdravotním postižením; ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení.